

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság

ítélete

Az ügy száma: Kfv.IV.37.044/2022/8.

A tanács tagjai:

Dr. Balogh Zsolt a tanács elnöke,

Dr. Kiss Árpád Lajos előadó bíró,

Dr. Dobó Viola bíró

Dr. Patyi András bíró

Dr. Varga Eszter bíró

A felperes:

felperes1

(cím1)

A felperes képviselője:

Krivik Ügyvédi Iroda

cím2 ügyintéző: dr. Krivik Gábor László ügyvéd)

Az I. r. alperes:

Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal

(cím3.)

Az I. r. alperes képviselője: dr. Szűcs Tímea kamarai jogtanácsos

A II. r. alperes: Kecskemét Megyei Jogú Város Önkormányzata
(cím4.)

A II. r. alperes képviselője: dr. Kardos Gyula ügyvéd
(cím5)

A per tárgya: kisajátítási ügyben hozott közigazgatási határozat jogszerűsége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: a felperes

Az elsőfokú bíróság neve, határozatának kelte és száma: Szegedi Törvényszék
102.K.701.693/2020/34. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Szegedi Törvényszék 102.K.701.693/2020/34. számú ítéletét hatályában fenntartja;
- kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 100.000 (százezer) forint, a II. rendű alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget;
- kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes tulajdonosa a Település helyrajzi szám1 hrsz.-ú, 1 ha 1363 m² területű, „kivett telephely” és „saját használatú út” megjelölésű ingatlannak (a továbbiakban: az ingatlan).

[2] A II. r. alperes kisajátítást megelőző előzetes szakértői vélemény elkészítését kérte az I. r. alperestől, aki kirendelte a Btlt, amely egyéb fél igazságügyi szakértő közreműködésével 2019. szeptember 27-én az előzetes szakértői véleményt készítette.

[3] A II. r. alperes 2020. augusztus 31-én kérte az I. r. alperesnél az ingatlanból 1149 m² kisajátítását a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kstv.) 2. § c) pontjában megjelölt terület- és településrendezés közérdekű célból. Az eljárás során a szakértő a szakvéleményét kiegészítette, majd a felperes kérelmére az I. r. alperes az új szakértőként egyéb fél igazságügyi szakértőt rendelt ki, aki a szakvéleményét 2020. október 21-én készítette el.

[4] Az I. r. alperes 2020. november 2. napján kelt, BK/TH/4024-12/2020. ügyiratszámú határozatával a II. r. alperes kisajátítási kérelmének helyt adott, és az ingatlanból 1149 m² területet terület- és településrendezés közérdekű célból kisajátította. A kisajátítással érintett ingatlanrészért járó kártalanítási összeget a kirendelt egyéb fél igazságügyi szakértő javaslata alapján összesen 15.465.293 forintban határozta meg és annak megfizetésére a II. r. alperest kötelezte.

[5] A határozatban a kártalanítás összege kapcsán rögzítette, hogy az előzetesen kirendelt Btl képviselőjében eljáró egyéb fél igazságügyi szakértő által megállapított kártalanítás javasolt összege 14.250.000 forint volt, egyéb fél szakvéleménye szerint 15.465.293 forint, a két szakvélemény között az eltérés nem érte el a 10 %-ot, amely így nem volt jelentős. Mindkét igazságügyi szakértő a jogszabályoknak és a szakmai szabályoknak megfelelően értékelte az ingatlant, eltérő összehasonlító adatokból hasonló következtetésre jutottak.

A kereseti kérelem

[6] Az előterjesztett keresetében a felperes az I. r. alperes határozatának a megváltoztatását, a II. r. alperes további 17.090.707 forint többletkártalanítás megfizetésére kötelezését kérte, vitatva a hatósági eljárásban beszerzett szakvélemények megállapításait. Az

álláspontja szerint az I. r. alperes az eljárásban az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (továbbiakban: Ákr.) 62. §-a alapján nem tett eleget a tényállás tisztázási kötelezettségének, a rendelkezésre álló bizonyítékok - szakértői vélemények - okszerűtlen mérlegelésével téves következtetést vont le.

[7] Az I. és a II.r. alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság a jogerős ítéletével az I.r. alperes határozatát megváltoztatta akként, hogy a kisajátítással érintett ingatlanért járó kártalanítási összeget 16.341.000 forintban állapította meg és kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 875.707 forint többletkártalanítást. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[9] Az elsőfokú bíróság egyéb fél1 igazságügyi szakértőt a szakvéleménye pontosítására felhívta, majd megállapította, hogy a szakértői véleményének aggályosságát a perben történt meghallgatásával sem sikerült feloldani, ezért a felperes bizonyítási indítványának eleget téve az ingatlan forgalmi értékének megállapítása érdekében egyéb fél2 személyében egy új igazságügyi ingatlanforgalmi szakértőt rendelt ki, aki a piaci adatok összehasonlító elemzésére épülő módszer alapján készítette el a szakvéleményét.

[10] A jogerős ítélet szerint a szakértő megkeresésére az adóhatóság 21 belterületi, telek rendeltetésű ingatlan forgalmi adatait bocsátotta a szakértő rendelkezésére, melyek közül a perben kirendelt szakértő összehasonlító adatként négy darab Településén, a perbeli ingatlanhoz hasonlóan elhelyezkedő és azonos típusú ingatlan adatait vette figyelembe. A felperes által a szakértőhöz eljuttatott, megvalósult adásvételi szerződések adatai alapján készült ingatlan forgalmi érték adatsort azonban nem találta összehasonlításra alkalmasnak, mert a megadott ingatlanok lakóterületek, lakóházas belterületi ingatlanok voltak, eltérő ingatlanjellemzőkkel. A szakértő értékelte az ingatlanok elhelyezkedését, övezeti besorolását, esetleges felépítményeit, illetve azt, hogy a kisajátítás folytán az ingatlan beépíthetősége lényegesen nem változik, mert bármilyen beépítés a korábbi – 1991. évet megelőzően fennálló – rendezési vonal mellett lehetséges és a kisajátítás is ezt a vonalat követi. A szakértő mindezek alapján az ingatlanból kisajátított 1149 m² terület forgalmi értékét 14.300.000 forintban határozta meg, a visszamaradó ingatlan értékcsökkenését 3.814.000 forint összegben határozta meg.

[11] Az igazságügyi szakértő a szakvéleményét a bíróság – felperes indítványára tett – felhívása alapján kiegészítette, amelyben hivatkozott a termőföldnek nem minősülő ingatlanok hitelbiztosítéki értékének meghatározására vonatkozó módszertani elvekről szóló 25/1997. (VIII. 1.) PM rendelet 1. számú mellékletének 3. pontjára.

[12] Az elsőfokú bíróság a szakvéleményt értékelve megállapította, hogy a szakértő helyesen hivatkozott a 25/1997. (VIII. 1.) PM rendelet 1. számú mellékletének 3. pontjára, mely szerint a fajlagos érték mellett más volumen-mérőszámok vagy kapacitási számok is

alkalmazhatóak. Osztotta a szakértő álláspontját abban is, hogy a kisebb területekre vonatkozó -5%-os korrekció alkalmazása helyes volt, mert azok fajlagos értéke magasabb, kedvezőbben értékesíthetők. Helyesen állapította meg a szakértő azt is, hogy a városi főútvonalak mellett elhelyezkedő ingatlanok lényegesen eltérő értékűek az egyéb, hasonló művelési ágú területek értékétől. A szakértő által felhasznált adatok elhelyezkedése a vizsgált ingatlanhoz hasonló és az abban szereplő ingatlanok típusa azonos a vizsgált ingatlannal, értékelve, hogy alapvetően a rendezési terv övezeti besorolása a meghatározó, mivel az ingatlanok eltérő művelési ágának módosítása lehetséges, az építetők elhatározás és építésjogi, tervezetési kérdés. A felhasznált adatok elhelyezkedése a vizsgált ingatlanhoz hasonló és az abban szereplő ingatlanok típusa azonos volt a vizsgált ingatlannal. A szakértő a korrekciós tételeket helyesen határozta meg és alkalmazta.

[13] A jogerős ítélet szerint helyesen állapította meg a szakértő azt, hogy a felperes által becsatolt belterületi ingatlanok a város egész más területén helyezkednek el, egészen más ingatlan értékképző tulajdonságokkal rendelkeznek. A szakértő jogszerűen használta fel továbbá a egyéb féll szakvéleményében található összehasonlító adatokat is. Nem osztotta a felperes beépíthetőséggel kapcsolatos érvelését, megállapítva, hogy az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTÉK), az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) és a helyi építési szabályzat (a továbbiakban: HÉSZ) rendelkezéseit a visszamaradó ingatlan beépíthetőségének vonatkozásában nem hagyta figyelmen kívül. Rögzítette, hogy a kisajátítási eljárás alá eső területen értékelhető növényzet, faállomány vagy épület, építménykár nincs. A kisajátítással kapcsolatosan a Kstv. 20. §-a alapján egyéb költség nem merült fel.

[14] Az elsőfokú bíróság értékelte azt a körülményt is, hogy a perben kirendelt szakértő szakvéleménye egyéb féll igazságügyi szakértő szakvéleményétől lényegesen nem tért el, az eltérés mindösszesen 5% körül alakult.

[15] Megállapította, hogy a szakértő a szakvéleményét a kiegészítő szakvéleménnyel együtt a Kstv. és a 16/2010. (XI. 8.) KK véleményben foglaltaknak megfelelően készítette el. Ennek alapján a kisajátításért járó kártalanítás összegét elsősorban az összehasonlításra alkalmas ingatlanok helyben kialakult forgalmi értékének megfelelően kell megállapítani. A kártalanítás alapjául szolgáló forgalmi érték meghatározásánál a széles körben és huzamosabb ideig fennálló értéket lehet figyelembe venni, az eseti, konjunkturális árakat azonban nem. A jelen esetben az adóhatóság adatszolgáltatása alapján megfelelő számú összehasonlító adat állt rendelkezésre, amelyet a szakértő értékelt a szakvéleményben. A részletesen feltüntetett korrekciók mértékére a kialakult szakmai gyakorlat az irányadó. A bíróság álláspontja szerint a szakértő a korrekciós tényezőket megfelelően, észszerűen, logikusan határozta meg, következtetései e vonatkozásban a szakvéleményéből egyértelműen kiolvashatók.

[16] A jogerős ítélet szerint a szakértő a visszamaradó földterület vonatkozásában adott azon álláspontját, miszerint 3%-os értékcsökkenés figyelembevétele indokolt, részletesen megindokolta. Téves volt a felperes azon hivatkozása, hogy a visszamaradt területre 10%-os értékcsökkenést kell megállapítani. A visszamaradó ingatlan mérete meghaladja a HÉSZ-ban előírt legkisebb telekméretet. A visszamaradó ingatlan mérete és alakja a részkisajátítás során nem változik olyan mértékben, mely a további hasznosítást lényegesen korlátozná a

részkisajátítást megelőző állapothoz képest. A területvesztésből adódóan történő változásokat a kisajátított területért kapott kártalanítás és az értékcsökkenés kompenzálja.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása iránt. Kérte, hogy a Kúria utasítsa arra az elsőfokú bíróságot, hogy a felperes bizonyítási indítványainak adjon helyt és ezek alapján rendelkezzen az ügyben az további eljárás során a felperesi teljes és feltétel nélküli kártalanítás megállapítása tekintetében.

[18] A felperes szerint a jogerős ítélet sérti a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (3) bekezdésében és (6) bekezdésében foglaltakat, továbbá az elsőfokú bíróság megsértette a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 203. § (1) bekezdését, amikor felhívás nélkül küldte ki a felek részére a peres eljárás során keletkezett kiegészítő szakvéleményt. Hivatkozott továbbá a Pp. 308. § (3) bekezdésében, a Pp. 316. § (1) bekezdésének b), c), d) pontjaiban, a Pp. 4. § (2) bekezdésében, 279. § (1) bekezdésében, az Alaptörvény XIII. cikkének (2) bekezdésében és a Kstv. 9. § (3) bekezdésének a), b) pontjában foglaltak sérelmére.

[19] A felülvizsgálati kérelmében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a kiegészítő szakvéleményt a felperes részére felhívás nélkül küldte meg. Kérte, hogy a bíróság végzéssel rendelkezzen arról, hogy érdemi észrevételt tegyen a kiegészítő szakvéleményre, és indítványozta egyéb fél szakértő tárgyalásra történő idézését. Az elsőfokú bíróság a felperesi indítványoknak nem adott helyt, továbbá nem hívta fel a perszakértőt a NAV adatszolgáltatási kérelem benyújtására.

[20] A felperes kifejtette, hogy a tárgyaláson ismételt előterjesztette a bizonyítási indítványát a szakértő megidézésére, röviden vitatva a kiegészítő szakértői vélemény minden megállapítását. A hivatkozásai szerint a törvényszék az ismételt felperesi bizonyítási indítványt indokolás nélkül elutasította, a jogszabályok által alátámasztott indokolását ítéletében sem adta meg. Ezáltal elzárta a felperest azon eljárási jogainak gyakorlásától, hogy személyesen a bíróság előtt szembesíthesse a szakértőt a szakértői véleményében foglaltakkal, az abban rögzítettekkel kapcsolatban kérdéseket tegyen fel minden vitatott pontjával kapcsolatosan. Ezen személyes meghallgatás hiányában a bíróság nem lehetett a döntésekor annak ismeretében, hogy a szakértő a peres felek kérdésére milyen módon ad választ. Nem tudta értékelni a bíróság a szakértő állítását arra vonatkozóan, hogy milyen mérési módszereket alkalmazott, amikor a kiegészítő szakvéleményének 11. pontjára azt a választ adta röviden, hogy „méréseim szerint nem igaz”, Mindezek ellenére fogadta el ezen szakértői nyilatkozatot is okszerűtlenül a bíróság.

[21] A felperes hivatkozott a Kúria Kfv.37.087/2017/13. számú ítéletére, mely szerint a bíróság feladata a szakértői vélemény értékelése, annak megvizsgálása, hogy a szakértő a vélemény elkészítésekor az értékelés módszerét betartotta-e. Ennek megfelelően az összehasonlítás alkalmazása nem pusztán szakkérdés, hanem jogkérdés is, hiszen

összehasonlításra alkalmas adat csak azonos művelési ágú, azonos értékjellemzőkkel bíró, azonos adottságú és övezeti besorolású ingatlan lehet. Az elsőfokú bíróság azonban nem értékelte megfelelően a felperesi ingatlan művelési ágát. A NAV adatszolgáltatása, illetve az adatszolgáltatás iránti kérelem nem került becsatolásra, de ezen adatok között egyetlen telephely művelési ágú ingatlan sem került feltüntetésre.

[22] A felülvizsgálati kérelem szerint a személyes meghallgatás során arról a tényről is tehetett volna nyilatkozatot a perszakértő, hogy helytálló-e azon felperesi nyilatkozat, hogy közvetlen gazdasági kapcsolatban áll az I.r. alperessel és érdeke fűződik ahhoz, hogy az I.r. alperesi határozat jogszabálysértő volta ne kerüljön megállapításra.

[23] A felperes hivatkozott a Kfv.III.37.113/2012/10. számú kúriai döntésre, miszerint a szakvélemény ellentmondásainak feloldása, hiányosságainak pótlása nélkül hozott ítélet törvénysértő, tehát aggályos, ellentmondó szakvéleményre alapítva megalapozott ítélet nem hozható, továbbá a Kúria Kfv.III.37.725/2018/8. számú ítéletére, mely rögzítette, hogy a kártalanítási összeg kimutatásánál figyelembe kell venni, hogy a felperesek teljes kártalanítást kapjanak, azonban ne jussanak a teljes kártalanítást meghaladó összeghez.

[24] Összességében az álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem vette megfelelően figyelembe és nem értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, a tényállás teljeskörű tisztázására irányuló kötelezettségének nem tett eleget, az így feltárt tényállásból téves következtetéseket vont le, helytelenül értelmezte a Kstv. fogalmi rendszerét, valamint a kialakult bírói gyakorlattal ellentétes megállapításokat tett, melynek okán a felperest alaptalanul fosztotta meg a teljes kártalanítás érvényesítésétől. Azzal, hogy a szakértőt személyesen nem hallgatta meg, saját maga sem tudott meggyőződni a szakértői vélemény helyességéről. Ezen kívül elzárta a felperes elől további bizonyításként új szakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítvány előterjesztését abban az esetben, ha a bíróság előtt is valóban a személyes meghallgatás alapján a szakértői vélemény helyességéhez továbbra is nyomatékos kétség fért volna.

[25] Az I. és II.r. alperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték, kifejtve, hogy az elsőfokú bíróság ítélete helytálló és megalapozott volt. Hangsúlyozták, hogy a bíróság értékelte a szakvélemény megállapításait, jogszerűen alapította arra az ítéletét. Az ügyben összesen három szakértő kirendelésére került sor, akik nagyságrendileg hasonló kártalanítási összeget állapítottak meg, ami szintén a perben beszerzett szakvélemény megalapozottságát támasztotta alá. Vitatták a felperes ingatlan művelési ágával kapcsolatos érvelését.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.

[27] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése szerint a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem és a

felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálja felül. A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A Kúria felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[28] A Kstv. 9. § (3) bekezdése szerint a kártalanítás összegének megállapítása során

a) az összehasonlításra alkalmas ingatlanok helyben kialakult forgalmi értékét,

b) ha az ingatlan valóságos forgalmi értéke – összehasonlításra alkalmas ingatlanok, illetve ezek forgalmának hiányában, vagy forgalmukra jogszabályban elrendelt korlátozás, illetve más ok miatt – nem állapítható meg, az ingatlan településen belüli fekvését, közművekkel való ellátottságát, ennek hiányában a közművesítés lehetőségét, földrajzi és gazdasági adottságait, termőföld esetén a művelési ágot, a földminősítés szempontjait és az ingatlan jövedelmezőségét

kell figyelembe venni.

[29] A felülvizsgálati bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megelőző eljárásban kirendelt szakértő meghallgatását követően új szakértő kirendeléséről döntött, a szakvéleményt részletesen értékelte, azt aggálytalannak tartotta, így az ítéletét a kiegészített új szakértői véleményre alapította.

[30] A Kúria kiemeli, hogy amennyiben a megelőző eljárásban kirendelt szakértő szakvéleménye aggályosnak bizonyul, és ennek kiküszöbölésére a szakvélemény kiegészítése nem alkalmas, a bíróság a Kp. 80. § (1) bekezdése alapján dönthet másik szakértő kirendeléséről. Amennyiben a perben kirendelt szakértő szakvéleménye nem hiányos, nem homályos, önmagával, illetve a perbeli adatokkal nem ellentétes, és helyességéhez nyomatékos kétség sem fér, az aggálytalan szakvélemény alapján kell állást foglalni a megelőző eljárásban kirendelt szakvélemény helytállóságáról, és az erre alapított határozat jogszerűségéről. (Kfv.II.37.594/2019/8. és Kfv.V.37.995/2021/2.) A Kúria jelen tanácsa ezen ítéletekben foglaltaktól jelen ügyben sem kíván eltérni.

[31] Kúria megállapította továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői vizsgálat módszerét, a szakértő megállapításait az ítéletében részletesen vizsgálta és értelmezte, a szakértő véleményét – bizonyítékként – az ítélezése alapjául elfogadta. A bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítélet felülvizsgálati eljárásban eredménnyel csak akkor támadható, ha a bíróság a tényállást iratellenesen állapította meg, illetőleg a bizonyítékok mérlegelése kirívóan okszerűtlen volt. (Kfv.IV.37.284/2022/2.)

[32] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel mutat rá a Kúria, hogy az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 11. § (2) bekezdése szerint a földrészletet művelési ágak és művelés alól kivett területek szerint további részletekre kell bontani (alrészlet). Az Inytv. 14. § b) pontja értelmében az ingatlan-nyilvántartás az ingatlan adataként tartalmazza a művelési ágot és a művelés alól kivett terület elnevezését.

[33] Az Inyvtv. 23. § (2) bekezdése alapján a mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló földet – a rendszeres földhasznosítási módra tekintettel, a természetbeni állapotnak megfelelően – szántó, rét, legelő, szőlő, kert, gyümölcsös, nádas, erdő és fásított terület művelési ágban, illetve halastóként kell nyilvántartani. Művelés alól kivett területként kell nyilvántartani a mező- vagy erdőgazdasági művelés alatt nem álló földet.

[34] Mindezek alapján megállapítható, hogy művelési ággal csak a mező- és erdőgazdasági művelés alatt álló föld rendelkezhet. Nem volt vitatott, hogy a felperesi ingatlan művelés alól kivett terület volt, melyre tekintettel művelési ággal fogalmilag sem rendelkezhetett, önmagában az a tény pedig, hogy az ingatlan-nyilvántartásban a „telephely” jelleg feltüntetésre került, nem eredményezhette azt, hogy csak más olyan ingatlanokkal lehetett volna összehasonlítani, amelyeknél ez szintén fel van tüntetve. Ilyen előírást a Kstv. sem tartalmaz. Az igazságügyi szakértő az összehasonlító adatok felhasználását tételesen megindokolta, az előadottakat az elsőfokú bíróság mérlegelte, mérlegeléséről az ítéletében számot adott. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság által a jogszabályi keretek között elvégzett mérlegelés felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban sem kerülhetett sor.

[35] A Pp. perfelvételi szakról szóló XII. fejezetében található 203. § (1) bekezdése szerint a fél perfelvételi iratot – a 202. § (2) bekezdésében foglalt kivétellel – akkor terjeszthet elő, ha arra a bíróság felhívta, vagy azt törvény lehetővé teszi. Az ennek megsértésével előterjesztett irat – e törvény eltérő rendelkezése hiányában – hatálytalan. A felperes állítása szerint az elsőfokú bíróság ezen rendelkezés megsértésével nem hívta fel a kiegészítő szakvéleményre vonatkozó észrevételei megtételére.

[36] A Kp. 6. §-a szerint a közigazgatási perben vagy az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban a polgári perrendtartás szabályait akkor kell alkalmazni, ha azt e törvény kifejezetten előírja.

[37] A Kp. nem ismeri az osztott perszerkezetet, a Pp. perfelvételi szakra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását nem írja elő, így a perben nem kellett a Pp. 203. §-át sem alkalmazni, annak megsértésére így fogalmilag sem kerülhetett sor.

[38] A Kúria az iratokból megállapította továbbá, hogy a felperesnek lehetősége volt a kiegészítő szakvéleménnyel kapcsolatos érvelését legkésőbb a 2021. november 18-i tárgyaláson előadni, azonban arra nem került sor, csupán általánosságban jelezte, hogy kérdéseket szeretne feltenni a szakértőnek, továbbá 8 napos határidő engedélyezését kérte az észrevételei megtételére. Megismételte az ingatlan műveléséi ágával kapcsolatos, előzőekben értékelt észrevételét, illetve – további indokolás nélkül – állította, hogy „a hitelbiztosítékok vizsgálata is szakszerűtlenül történt”.

[39] A Kp. 78. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 316. § (1) bekezdése szerint a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos, ha

a) hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit,

- b) homályos,
- c) önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy
- d) egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér.

[40] A felperes állította, hogy a szakvélemény aggályosságát a szakértő személyes meghallgatásával lehetett volna tisztázni, azonban az elsőfokú bíróság ezt a bizonyítási indítványát elutasította.

[41] A Kúria rámutat, hogy a fél bizonyítási indítványa irányulhat arra, hogy a bíróság a perbe szakértőt vonjon be, azonban a szakvélemény aggályosságának megítélése az eljáró bíróság feladata. Az a tény, hogy a fél számára a szakvélemény nem világos, vagy azt ellentmondásosnak, homályosnak tartja nem azonosítható azzal, hogy az eljáró bíróság számára is az lenne. A félnek bár lehetősége van arra, hogy a szakvéleménnyel kapcsolatos kérdéseit, észrevételeit megfogalmazza, nincs az eljárási törvényekből fakadó alanyi joga a szakvélemény kiegészítéséhez, a szakértő tárgyalásra történő idézéséhez és ilyen jog az eljárási törvények Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezése útján sem vezethető le.

[42] Az eljáró bíróságnak a szakvélemény értékelése a feladata, amelynek során állást kell foglalnia arról, hogy a szakvéleményt az ítélezése alapjául miért fogadta el. A Kúria megállapította, hogy jelen ügyben az elsőfokú bíróság ezen kötelezettségének eleget téve vette sorra a szakvélemény lényegi megállapításait, megfelelően ezzel a Kúria Kfv.II.37.087/2017/13. számú ítéletében foglalt elvárásoknak is.

[43] A felperes által hivatkozott Kfv.III.37.113/2012/10. számú Kúriai döntése analóg módon jelen ügyben nem volt alkalmazható, mivel abban az ügyben a szakértő egy adott kérdésben nem foglalt állást, és annak kiegészítésére az elsőfokú bíróság nem hívta fel. Ezzel szemben jelen ügyben a szakértő a feladatát teljesítette. A két ügy között a jogkérdést illetően az összevethetőség nem állt fenn.

[44] A felperes hivatkozott továbbá a Kúria Kfv.III.37.725/2018/8. számú ítéletére, mely rögzítette, hogy a kártalanítási összeg kimutatásánál figyelembe kell venni, hogy a felperesek teljes kártalanítást kapjanak, azonban ne jussanak a teljes kártalanítást meghaladó összeghez. A Kúria ezzel szemben megállapította, hogy a hivatkozott számú ítélet nem létezik, a Kfv.III.37.725/2018. számú ügyben 4. sorszám alatt született ítélet, annak tárgya gyámügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata volt és a felperes által hivatkozott megállapításokat egyáltalán nem tartalmazza.

[45] Utal azonban a Kúria arra, hogy a töretlen gyakorlata szerint ha a bíróság megindokolja, hogy miért tekinti a közigazgatási eljárásban készült szakvéleményt, továbbá a perben kirendelt egyik szakértő szakvéleményét aggályosnak, és a perben kirendelt másik szakértő szakvéleménye kirívóan okszerűtlen, vagy logikátlan megállapítást nem tartalmaz, a forgalmi érték kalkulációja követhető, akkor a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásban nincs

lehetőség a bizonyítékok felülmérlegelésére, újraértékelésére. (Kfv.VI.38.046/2018/4., Kfv.III.37.716/2020/6.)

[46] A felperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem kérte be a NAV adatszolgáltatást és a szakértő kérelmét, azonban nem adta indokát ezen hivatkozásának, így nem lehetett megállapítani azt, hogy ez az ügy érdemére bármilyen szempontból kihatott volna. A felperes egyéb, az eljárás során tett hivatkozásaira tekintettel megjegyzi azonban a Kúria, hogy a „telephely” a már kifejtettek szerint nem művelési ág, így nem is lehetett ilyen művelési ágú ingatlanok vonatkozásában adatszolgáltatást kérni.

[47] A felperes hivatkozott továbbá arra, hogy nem tudta a szakértőtől megkérdezni, hogy közvetlen gazdasági kapcsolatban áll-e az I.r. alperessel és érdeke fűződik-e ahhoz, hogy az I.r. alperesi határozat jogszabálysértő volta ne kerüljön megállapításra. Ezen nyilatkozatok azonban – figyelemmel arra, hogy a szakértő kizártságát a felperes sem állította – a felülvizsgálati eljárásban nem voltak értékelhetők.

[48] A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felperest megillető kártalanítás összegszerűségét igazságügyi szakértő bevonásával körültekintően meghatározta, a szakvélemény tételes értékelését elvégezte, az eljárásában a felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértést nem követett el, ezért a felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[49] *A közigazgatási perben a polgári perrendtartás perfelvételi szakra vonatkozó előírásai nem alkalmazhatók.*

[50] *Amennyiben a bíróság megállapítja, hogy a perben kirendelt szakértő szakvéleménye aggálytalan, úgy a fél kérelmére sem köteles a szakértőt a szakvélemény kiegészítésére felhívni, a tárgyalásra idézni.*

Záró rész

[51] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése és 107. § (1) bekezdése alapján a felperes kérelmére tárgyaláson bírálta el.

[52] A felperes a Kp. 35.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 81. § (1) és (5) bekezdése alapján köteles az I. és II.r. alperesek 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a alapján megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

[53] A felülvizsgálati eljárással az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.), 45/A. § (1) bekezdése, 50. § (1) bekezdése szerint felmerült, és az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján feljegyzett eljárási illetéket a felperes a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. 101. § (1) bekezdése és 102. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni.

[54] Jelen ítélettel szemben a további felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. május 31.

Dr. Balogh Zsolt s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobó Viola s.k.

bíró

Dr. Kiss Árpád Lajos s.k.

előadó bíró

Dr. Patyi András s.k.

bíró

Dr. Varga Eszter s.k.

bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő